

Інформаційна записка Центрального комітету Профспілки металургів і гірників України про стан виконання Галузевої угоди ГМК України у I півріччі 2017 року

При підготовці Інформаційної записки використовувалася інформація, яку було надано первинними та територіальними комітетами Профспілки за формою, затвердженою постановою Президії ЦК ПМГУ, фахівцями Профспілки за результатами моніторингу дотримання прийнятих Сторонами зобов'язань по Галузевій угоді ГМК України на 2011-2012 роки, результати аналізу чинних колективних договорів підприємств, а також матеріали, розміщені у засобах масової інформації та мережі "Інтернет".

Згідно Постанови Президії ЦК ПМГУ № П-8-1 від 13.09.2011р. **ЦК ПМГУ контролює виконання 14 зобов'язань Галузевої угоди ГМК України на 2011-2012 роки** (далі – **ГУ, Угода**), яка згідно чинному законодавству, п.1.11 Угоди та Постанови VIII Пленуму ЦК ПМГУ від 28.05.2013 року **продовжує діяти до укладення нової Угоди.**

Відповідно до чинного законодавства, домовленостей сторін соціального діалогу на національному рівні на 2016-2017 роки, зафіксованих в укладеній 23.09.2016 року Генеральній угоді про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні, після очолюваної Профспілкою ґрунтовної роботи у 2016 році над проектом Галузевої угоди ГМК України на новий строк (далі – **ГУ на новий строк**) на початку першого півріччя 2017 року розпочався переговорний процес з її укладення.

21 лютого 2017 року у м.Дніпро відбулося перше засідання представників сторін соціального діалогу на галузевому рівні ГМК України.

Створено Робочу комісію представників сторін, у яку ввійшли керівники та спеціалісти організацій Профспілки металургів і гірників України, представники Незалежної профспілки гірників України та Вільної профспілки залізничників України, представники роботодавців найбільших підприємств галузі, керівники всеукраїнських об'єднань обласних організацій роботодавців - Федерації металургів України й Федерації роботодавців гірників України.

Проведено перше засідання Робочої комісії представників сторін, на якому прийнятий Регламент ведення соціального діалогу в ГМК України з укладення ГУ на новий строк, прийнятий за основу проект Галузевої угоди ГМК України, розроблений стороною профспілок.

5 квітня 2017 року у Центральному комітеті профспілки металургів і гірників України (м. Дніпро) відбувся другий раунд переговорів з укладення Галузевої угоди ГМК України на новий строк. Робоча комісія представників у складі сторін профспілок і роботодавців розглянула пропозиції сторони роботодавців до окремих пунктів проекту Галузевої угоди та аргументи профспілкової сторони. По ряду пунктів прийнята узгоджена редакція, кілька пунктів із проекту угоди виключені. По неузгоджених пунктах, багато з яких є основними і містять вагомий матеріальний складову, прийнято рішення про їх розгляд на наступному засіданні Робочої комісії у другій декаді травня поточного року.

Зазначене засідання Робочої комісії не відбулося. Соціальний діалог з укладення ГУ на новий строк, незважаючи на всі зусилля профспілкової сторони, гальмується сторонами роботодавців і держави (представники останньої попри численні звернення до неї з відповідними пропозиціями й досі не визначені, представництво сторони роботодавців також зазнає змін).

Аналіз виконання **розділу I «Загальні положення» Угоди** висвітлює наступне.

У минулому півріччі на більшості підприємств ГМК діяли та виконувалися колективні договори, укладені у відповідності з Галузевою угодою ГМК України на 2011-2012 роки. Переважна більшість основних зобов'язань ГУ, які знаходяться на контролі ЦК ПМГУ, у колективних договорах підприємств галузі відображені. **П. 1.7 Угоди виконувався частково.**

Аналіз виконання зобов'язань **розділу II «Сприяння розвитку виробництва, забезпечення продуктивної зайнятості, запобігання банкрутству підприємств»** свідчить, що впродовж I півріччя 2017 року Сторона власників вживала певних заходів, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності продукції, збереження обсягів її виробництва і поліпшення фінансово-економічного стану підприємств ГМК, але ситуація в галузі у звітному періоді продовжувала погіршуватися.

Впродовж I півріччя 2017 року результати роботи підприємства ГМК в значній мірі пов'язані з надскладним станом економіки України, у тому числі викликаним веденням бойових дій на сході держави, тривалим простоем низки металургійних та коксохімічних підприємств, з не розв'язаними досі з минулих часів проблемами - відсутністю комплексної та послідовної підтримки галузі державою, високою собівартістю українського металу, значною технологічною відсталістю підприємств галузі і неналежним рівнем їх модернізації, нерозвиненістю внутрішнього ринку споживання металопродукції. Загальний обсяг пропозицій сталі у світі продовжував коливатися відповідно до кон'юнктури світового ринку.

Наслідком і свідченням яскраво вираженої експортної орієнтації ГМК України, впливу на нього коливань світових цін на металопродукцію та боротьби за ринки збуту є давня надзвичайна вразливість вітчизняної металургії до кон'юнктури світового ринку. У середньостроковій та довгостроковій перспективі підтримати ГМК України може тільки розвиток внутрішнього ринку.

За даними державної статистики у січні-червні 2017 року на експорт металургійними підприємствами поставлено 7,4 млн тон металопрокату, чавуну – 840 тис. тонн, феросплавів – 450 тис. тонн. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року експорт металопрокату зменшився на 20%, експорт чавуну - на 17%, феросплавів – на 16%. **Частка експорту у загальному обсязі виробленого металопрокату склала 86% проти 85% відповідного періоду минулого року.**

За 6 місяців поточного року обсяг поставок залізородної продукції на внутрішній ринок зменшився у порівнянні з 1 півріччям 2016 року на 2,5 млн тонн або на 19%, обсяг експорту збільшився на 0,4 млн тонн або на 2%.

За даними ОП «Укрметалургпром» за підсумками I півріччя 2017 року:

- чистий дохід (виручка від реалізації) металургійних підприємств склав 139,5 млрд грн., що на 33,9 млрд грн. або на 32,2% вище рівня відповідного періоду 2016 року;
- фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування склав відповідно 3,7 млрд. грн. проти (-) 1,3 млрд грн. за 6 місяців 2016 року (збиток знизився на 5 млрд грн.);

- фінансовий результат від операційної діяльності склав 1 млрд грн. (знизився на 4,4 млрд грн.), прибуток від фінансово-інвестиційної діяльності склав 2,7 млрд грн. (збільшився на 9,4 млрд грн.);

- на 01.07.2017 дебіторська заборгованість склала 145 млрд грн. проти 112 млрд грн. на 01.07.2016., кредиторська заборгованість відповідно 184 млрд грн. проти 140 млрд грн.

Станом на 01.07.2017 до відшкодування з бюджету ПДВ заявлено 6,7 млрд грн. (станом на 01.07.2016 – 6,3 млрд грн.).

Позитивні фінансові результати металургійних підприємств в значній мірі обумовлені наполегливою працею їх трудових колективів та зростанням цін (у

доларовому еквіваленті) на світових ринках металу та металопродукції. Зокрема, у порівнянні з січнем – червнем 2016 року ціни на чавун зросли на 59%, арматуру – на 9%, катанку – на 32%, холоднокатаний лист – на 57%, гарячекатаний лист – на 62%.

На жаль, Україна дедалі здає свої позиції у світовому рейтингу країн-основних виробників сталі. За даними Всесвітньої асоціації виробників сталі (Worldsteel):

- **за підсумками шести місяців 2017 року** перша десятка країн-виробників сталі виглядає наступним чином (*показники росту/падіння виробництва наведені в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року*):

- Китай (419,745 млн тонн, ріст на 4,6%),
- Японія (52,305 млн тонн, ріст на 0,5%),
- Індія (49,482 млн тонн, ріст на 5,3%),
- США (40,591 млн тонн, ріст на 1,3%),
- Росія (35,340 млн тонн, ріст на 0,8%),
- Південна Корея (34,699 млн тонн, ріст на 3,7),
- Німеччина (22,223 млн тонн, ріст на 1,7%),
- Туреччина (18,215 млн тонн, ріст на 11,4%),
- Бразилія (16,723 млн тонн, ріст на 12,4%),
- Італія (12,358 млн тонн, ріст на 1,7%).

Україна перебуває на 12 місці (10,504 млн тонн, падіння на 15,4%).

У цілому в січні-червні 2017 року 67 країн зробили 836,026 млн тонн сталі, що на 4,5% вище січня-червня 2016 року;

- **у червні 2017 року** за підсумками роботи українських металургійних підприємств виробництво сталі скорочене на 13% у порівнянні з червнем 2016 року - до 1,593 млн тон. **Україна зайняла 14 місце в рейтингу 67 країн-основних світових виробників цієї продукції.**

Порівняно з аналогічним періодом 2016 року у I півріччі 2017 року обсяги виробництва склали:

- залізної руди і концентрату - 94,0%,
- чавуну – 78,9%,
- сталі – 82,8%,
- прокату – 80,4%,
- коксу – 77,6%,
- труб – 126%.

За даними Державної фіскальної служби України станом на початок липня 2017 року за I півріччя поточного року підприємствами ГМК України, які є одними з найбільших платників податків за сумою сплати податкових платежів до зведеного бюджету України, зокрема, сплачено чималі суми:

- ◆ ПАТ «Південний ГЗК» - 1 376 млн грн.,
- ◆ ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - 1 227 млн грн.,
- ◆ ПрАТ «Північний ГЗК» - 1 137 млн грн.,
- ◆ ПАТ «Запоріжсталь» - 826 млн грн.,
- ◆ ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат» 653 млн грн.,
- ◆ ПрАТ «Центральний ГЗК» - 574 млн грн.

П. 2.1 Угоди виконаний частково.

Рівень виробництва на підприємствах ГМК характеризувався і тим, що частина металургійних агрегатів не використовувалася в роботі.

Станом на 11 липня 2017 року у роботі перебували 16 з 28 діючих доменних печей (57%), 11 конвертерів з 21-го (52%), 7 мартенівських печей з 9-ти (78%) і 7 електропечей з 15-ти (47%). Крім того, як і раніше 7 доменних печей перебувають на тривалій консервації (не працюють більше одного року).

Залишається гострою проблема зайнятості, яка у значній мірі залежить від стабільної роботи підприємств та їх забезпечення замовленнями на продукцію. Чисельність працюючих на більшості підприємств по всіх регіонах зменшилась.

Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих на добуванні металевих руд, за перше півріччя 2017 року склала 70219 чол. або 97,1% проти аналогічного періоду минулого року, на виробництві коксу та коксопродуктів – 9520 чол. або 65,3%, у чорній металургії – 113579 чол. або 88,4%, на виробництві труб та фітингів – 13904 чол. або 84,8%, на виробництві дорогоцінних та інших кольорових металів – 10222 чол. або 93,2%.

Зниження чисельності обумовлене головним чином оптимізацією чисельності, передачею на аутсорсинг функцій допоміжних служб на окремих метзаводах, добровільним звільненням працівників, що досягли пенсійного віку, а також скороченням обсягів виробництва.

На окремих підприємствах рівень зниження чисельності працюючих, зокрема, склав:

ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» - 12,6%,

ПАТ «Металургійний комбінат «Запоріжсталь» - 12,8%,

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - 8,6%,

ПАТ «Південний ГЗК» - 8,5%,

ПАТ «Інтерпайп Новомосковський трубний завод» - 6,3%.

Ускладненим був, як і раніше, у звітному періоді доступ трудового колективу до інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, яка необхідна для співпраці, залучення працівників до участі у корпоративному управлінні та підвищення їх заінтересованості в ефективній роботі підприємства. Як і раніше, недоступність квартальної фінансової звітності підприємств унеможливорює порівняльний аналіз економічного стану підприємств, суттєво ускладнює процес колективних переговорів та контроль виконання досягнутих домовленостей (**п.2.4 виконується частково**).

Профспілка сумлінно поставилася до виконання зобов'язань **п. 2.6**. Дії ЦК ПМГУ протягом I півріччя 2017 року, як і в попередні періоди, були спрямовані на вирішення проблем членів Профспілки та проблем ГМК як в цілому, так і його окремих підприємств, що зачіпають соціально-економічні інтереси трудових колективів. Зокрема:

14 лютого 2017 року ЦК ПМГУ направив на адресу Прем'єр-міністра України В. Гройсмана звернення (лист 04/63) щодо прискорення розгляду та прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до списків №№ 1 і 2, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 461», розробленого Міністерством соціальної політики України за участі представників галузевих профспілок, в т.ч. Профспілки металургів і гірників України, для відновлення законного права окремих категорій працівників підприємств гірничо-металургійного комплексу на пільгове пенсійне забезпечення за роботу у шкідливих і важких умовах праці.

23 березня 2017 року з ініціативи ПМГУ відбулася зустріч керівників ФПУ (Г.Осовий, О.Шубін) і представників галузевих профспілок з Міністром соціальної політики України А.Ревою у зв'язку з тим, що 21 березня був знятий з розгляду Урядовим комітетом КМУ проект Постанови КМУ «Про внесення змін у Постанову України №461» (доповнення Списків №1 і №2 щодо слюсарів-ремонтників). Міністр пояснив - даний проект, розроблений за участю профспілок, пройшов всі узгодження, передбачені відповідним Регламентом Уряду, але рішення зняти його з розгляду було ухвалене з огляду на складну політико-економічну ситуацію в країні та стан переговорів з МВФ по виділенню Україні чергового кредитного траншу, надання якого припинено.

За підсумками зустрічі керівники сторін діючої Генеральної угоди – сторони органів виконавчої влади, профспілкової сторони та сторони роботодавців - домовились:

1. Подати на розгляд Уряду та забезпечити прийняття у II кварталі 2017 року проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. №461». Підтримати необхідність актуалізації Списків № 1 і № 2.

2. Забезпечити виконання пункту 3 Порядку застосування Списків № 1 і № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників при обчисленні стажу роботи, що дає право на пенсію за віком на пільгових

умовах, затвердженого наказом Мінпраці від 18.11.2005 № 383, в частині зарахування до пільгового стажу періоду роботи на відповідних посадах або за професіями, з 03.08.2016 року до дати набуття чинності змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. №461.

3. Сприяти прийняттю законодавчих пропозицій щодо заміни механізму відшкодування пенсій за віком на пільгових умовах на сплату роботодавцем підвищеної ставки єдиного внеску розміром 15 та 7 відсотків за працівників, зайнятих на роботах, передбачених Списками № 1 та № 2 відповідно.

Домовленість учасників наради була в подальшому оформлена документом, підписаним Міністром соціальної політики України А.Ревою, Головою СПО роботодавців Д. Олійником та головою ФПУ Г.Осовим.

5 квітня 2017 року в м.Київ з ініціативи Профспілки металургів і гірників України відбулася організована ФПУ зустріч представників ФПУ і ЦК ПМГУ з Головою державної служби України з питань праці («Держпраці») Р. Чернегою і фахівцями даного відомства. Зокрема, були розглянуті питання про ініціативу «Держпраці» щодо Постанови Кабінету Міністрів України № 1290 від 17.11.1997 «Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість у яких надає право на щорічні додаткові відпустки за роботу в шкідливих і важких умовах праці та за особливий характер праці»; про звернення профспілкової організації «МК «Азовсталь» із приводу відмови «Держпраці» у Донецькій області проводити перевірку порушень трудового законодавства в ТОВ «Голметресурс» щодо членів профспілки; про подальшу роботу з упорядкування Списків №1 і №2.

Представниками ЦК ПМГУ було наголошено:

- перегляд Списків, які надають право на щорічні додаткові відпустки, можливий лише після прийняття змін до постанови КМУ № 461 «Про затвердження Списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість у які надає право на пенсію за віком на пільгових умовах», і лише за результатами атестації робочих місць за умовами праці,

- внесення змін в нормативно-правові акти з питань охорони праці з огляду лише на необхідність дерегуляції – неприпустимо, бо призведе до неможливості захисту законних прав і інтересів працівників не тільки профспілками, але й державними органами.

Представники «Держпраці» пояснили:

- щодо ініціативи «Держпраці» по перегляду Постанови КМУ № 1290 - зміни будуть готуватися лише на підставі пропозицій центральних органів виконавчої влади, погоджених з Міністерством охорони здоров'я та галузевими профспілками згідно порядку, визначеному цією постановою.

- щодо проведення перевірки «Держпраці» у Донецькій області в ТОВ «Голметресурс» - перевірка вже проведена і роботодавець одержав адміністративне попередження за порушення законодавства про працю, зокрема ст.115 КЗпП (строки виплати зарплати).

Виконуючи зобов'язання **п.2.7**, фахівці Профспілки надавали рекомендації щодо економічних і юридичних аргументів профспілкової сторони при підготовці до колективних переговорів, аналізі стану виконання колективних договорів та виникненні спірних питань щодо виконання їх норм та норм Галузевої угоди.

Мали місце недоліки колективно-договірної та локального регулювання праці, зокрема, відсутність деяких основних зобов'язань Галузевої угоди у колективних договорах підприємств (ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПрАТ «ЦГЗК», ПрАТ «ІнГЗК», ТОВ «Метінвест-Криворізький ремонтно-механічний завод», ПрАТ «Електромашпромсервіс», ПрАТ «СУХА БАЛКА», ТОВ «ЗТМК», ПАТ «Запорізький завод феросплавів», ПрАТ «Завод напівпровідників», ПАТ «Дніпроспецсталь», ПрАТ «Укрграфіт», ТОВ «Метінвест-Маріупольський ремонтно-механічний завод», ПАТ «Часовоярський вогнетривний комбінат», ПрАТ «Новотроїцьке рудоуправління», ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча», ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «ЄВРАЗ Дніпродзержинський КХЗ», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «ДТЗ», ТОВ «ДМЗ «Комінмет», Філія «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ПАТ «ДЗПВ» та інш.), **хоча деякі з цих зобов'язань виконуються** (ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПрАТ «ІнГЗК», та інш.), **та невиконання чи часткове виконання окремих норм Галузевої угоди** (більшість вогнетривних підприємств, ПрАТ «ІнГЗК», ПрАТ «ЦГЗК», ПАТ «Покровський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», Філія

«Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ПАТ «Запорізький завод феросплавів», ТОВ «ЗТМК», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та інш.).

В деяких колдоговорах не визначені відповідно до п.2.19 ГУ обсяги професійного навчання працівників та загальні суми витрат на ці цілі (ДПП «Кривбаспромводопостачання», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ДП «Діпромез» та інш.), окремі роботодавці не забезпечили виконання норми п.2.20 ГУ щодо забезпечення здійснення підвищення кваліфікації працівників не рідше ніж один раз на 5 років (**п.2.19, 2.20 виконані частково**).

Профспілкова Сторона виконувала зобов'язання щодо проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань трудового законодавства (**п. 2.22**). Відповідна інформація оприлюднювалася на лекціях та семінарах, у профспілкових, корпоративних та місцевих газетах, журналі «Ваше доверие», інформаційних бюлетенях, на сайтах ЦК та територіальних комітетів, стендах профспілкових організацій, де надаються консультації членам профспілки та розміщується інформаційний та роз'яснювальний матеріал. Значно поширилась практика надання юридичних консультацій через сайти ЦК ПМГУ, територіальних організацій та профкомів первинних профспілкових організацій Профспілки.

Перевірки дотримання трудового законодавства є одним з головних завдань правових (громадських) інспекторів праці Профспілки, але, на жаль, кількість планових перевірок з кожним роком скорочується. Це, у тому числі, пов'язано зі скороченням кількості організацій Профспілки - з 15 березня 2017 року Профспілка фактично втратила зв'язок з 15-ма своїми організаціями, що знаходяться в Донецькій області на непідконтрольній Україні території. Постанова Президії ЦК ПМГУ щодо тимчасового виключення цих організацій із структури Профспілки була прийнята 19 квітня 2017 року.

Перевірки, проведені у минулому півріччі Правовою інспекцією праці Профспілки металургів і гірників України показали: **поряд з негативними явищами у господарській діяльності підприємств мають місце порушення трудового законодавства** стосовно звільнення та переведення, робочого часу, часу відпочинку, оплати праці, змін істотних умов праці, гарантій і компенсацій та інш. У минулому півріччі поточного року у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року кількість виявлених порушень та чисельність працівників, права яких порушено, збільшилися.

У I півріччі 2017 року на підприємствах ГМК правовою інспекцією праці проведено 234 перевірки дотримання законодавства про працю (**п. 2.24**). Кількість виявлених порушень трудових прав працівників склала 934 (в аналогічному періоді 2016 року - 876). Під час проведення перевірок виявлено порушення трудових прав 14 395 працівників. Профспілкою надано 12 052 консультацій з правових питань, від імені профорганізацій та членів профспілки складено 92 процесуальні документи, у тому числі позовні заяви. Правові інспектори профспілки здійснювали в судах та інших органах представництво інтересів 24 працівників. На користь працівників винесено 32 судових рішення. За результатами перевірок роботодавцям направлено 287 подань про усунення виявлених порушень.

Сторона власників не доводила до профспілкових комітетів інформацію щодо планів проведення на підприємстві реструктуризації, корпоратизації, санації та не забезпечувала гласність і прозорість при здійсненні зазначених процедур. У разі порушення справи про банкрутство (ДП «Дирекція КГЗКОР», ПАТ «Дніпропетровський трубний завод», ПАТ «Завод напівпровідників»), зупинки підприємства (ПАТ «Кременчуцький сталеливарний завод») сторона власників при проведенні консультацій з профспілковою стороною практично не враховувала її пропозиції щодо заходів, спрямованих на недопущення або пом'якшення негативних соціальних наслідків (**п. 2.26 не виконувалася**).

Частково виконувалися зобов'язання за пунктами 2.27 – 2.28, зокрема, щодо інформування профспілкових комітетів про рішення, що прийняті наглядовими радами акціонерних товариств. У переважній більшості сторона власників не сприяла і участі профспілкових представників у засіданнях наглядових рад, незважаючи на те, що

чинний Закон України «Про акціонерні товариства» таку можливість надає. Крім того, процес зміни типу акціонерних товариств з публічного на приватне, що триває у ГМК, ускладнює реалізацію цієї можливості.

Профспілкова сторона виконувала свої зобов'язання за п. п. 2.31 – 2.32 ГУ.

«Угода про взаємодію і співпрацю» між Центральним комітетом Профспілки і Фондом державного майна України є чинною, хоча у 1 півріччі поточного року спільне засідання представників її сторін не проводилося.

Особливу увагу сторони Угоди приділяли виконанню зобов'язань **розділу III «Оплата і нормування праці»**.

У I півріччі 2017 року рівень середньої заробітної плати по всіх переділах ГМК України зріс у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року. При цьому більш значно, ніж середня зарплата, зросла на фоні зменшення чисельності працюючих продуктивність праці трудових колективів, зокрема, металургійної підгалузі.

На підприємствах, які добувають металеві руди, середня зарплата склала 109% проти аналогічного періоду минулого року,

- на підприємствах, які виробляють кокс, - 132%,
- на металургійних підприємствах (у цілому) - 118,5%,
у тому числі:
- у чорній металургії - 116,1%,
- на трубних підприємствах – 135,1%,
- у кольоровій металургії та виробництві дорогоцінних металів - 132,2%.

Тобто, **зобов'язання п.3.6 ГУ** щодо щорічного росту середньої заробітної плати темпами, не меншими ніж 18% на базі підвищення ефективності виробництва, **виконується. Виконується** на більшості підприємств і **норма п.3.2.1 ГУ** по тарифу 1 розряду (105% прожиткового мінімуму), яка також направлена на забезпечення росту заробітної плати.

Однак зазначені темпи росту середньої зарплати досягнуті не на всіх підприємствах, а на деяких підприємствах відбулося зниження її рівня проти рівня I півріччя 2016 року – зокрема, така ситуація склалася у ПАТ «Алчевський МК», ТОВ «ДМЗ Комінмет», ПАТ «Дніпрометиз», ДП «Діпропром», ДП «Державний інститут по проектуванню промислових підприємств».

Найвищий рівень середньої зарплати за перше півріччя 2017 року досягнутий у ТОВ «Металургійний завод «Дніпросталь» - 14437 грн., ТОВ «Миколаївський глиноземний завод» - 12433 грн., ПАТ «Запоріжсталь» - 12080 грн., ТОВ «ВСМПО Титан Україна» - 11599 грн.

При цьому, незважаючи на неодноразові роз'яснення і рекомендації ЦК ПМГУ, не до всіх колективних договорів включені конкретні зобов'язання щодо забезпечення щорічного зростання середньої зарплати.

Інфляція з початку року склала 107,9%, до аналогічного періоду 2016 року – 113,8%.

Заборгованість по заробітній платі за звітний період суттєво скоротилася. Станом на 1 липня 2017 року вона склала 19,71 млн грн. Це стосується, зокрема, ПАТ «ДТЗ», ПАТ «Дніпрометробуд», ПАТ «НДПІ Механобрчермет» м. Кривий Ріг, Державного підприємства «Завод порошкової металургії» (м. Бровари).

Профспілка сумлінно виконувала свої зобов'язання щодо проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань оплати та нормування праці, розрахунків вартості робочої сили, індексації грошових доходів тощо (**п.3.17**). Фахівці ЦК ПМГУ читали лекції, провели низку семінарів та оперативно інформували профактив про зміни законодавства з означених питань, надавали членським організаціям відповідні рекомендації.

Виконуючи зобов'язання **п.3.18**, фахівці Центрального та територіальних комітетів ПМГУ здійснювали експертну оцінку змін до колективних договорів та їх проектів, контролювали їх відповідність Галузевій угоді та чинному законодавству.

Профспілка вживала заходів для усунення порушень з оплати праці. Зокрема, в ПАТ «Дніпрометиз» вдалось добитися здійснення доплати працівнику, якому незаконно не доплатили за фактично виконаний обсяг роботи, а в ПАТ «ММК ім. Ілліча» - відмінити розпорядження про позбавлення кількох працівниць премії за порушення техніки безпеки на роботах, які не входили до їх професійних обов'язків.

Аналіз виконання **розділу IV «Робочий час та час відпочинку»** свідчить про те, що **пп.4.1 - 4.8 виконуються частково.**

За наявними в ЦК ПМГУ даними станом на 01.07.2017 чисельність працівників, які знаходились в оплачуваному простої, склала 1505 чоловік (станом на 01.01.17 – 7552 чол.). Найбільша кількість з них припадає на підприємства Дніпропетровського (954 чол. - всі з оплатою у 2/3 тарифної ставки), Донецького (272 чол., з них 114 – з оплатою у 2/3, 158 – 100% тарифної ставки), Запорізького (279 чол., з них 45 – з оплатою у 2/3, 234 – 100% тарифної ставки) регіонів.

Профспілкові правові інспектори докладають зусиль для усунення порушень стосовно робочого часу. Так, за їх участі у ПАТ «ЄВРАЗ Дніпродзержинський КХЗ» позитивно вирішили ситуацію, пов'язану із незаконним відправленням в простій одинокої матері.

В режимі скороченого робочого часу працювали 1998 чоловік (станом на 01.01.17 - 4518 чол.), з них, зокрема, Криворізькому регіоні – 365, Запорізькому – 1212, Донецькому – 136, Кіровоградській, Полтавській та Черкаській областях разом – 280.

У звітному періоді значно збільшилась кількість наданих правовими інспекторами ПМГУ консультацій - 12052, з них членам Профспілки - 10708. Набула масовості практика надання юридичних консультацій через сайти. **П. 4.11 виконується.**

Аналіз виконання зобов'язань **розділу V «Охорона праці і здоров'я працівників»** свідчить про те, що за шість місяців поточного року на підприємствах галузі кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком зменшилась з 11 в аналогічному періоді 2016 року до 7 у I півріччі 2017 року (- 4 нещасних випадки чи на 36,4%).

Кількість групових нещасних випадків склала 4 проти 2 у I півріччі 2016 року.

За шість місяців 2017 року в порівнянні з аналогічним минулорічним періодом на підприємствах, в організаціях і установах ГМК України **рівень загального виробничого травматизму знижений незначно - з 202 нещасних випадків до 199** (на 1,5%). При цьому кількість втрачених людино-днів зросла з 8 185 до 9 564.

П. 5.3 виконується. Норми безплатної видачі спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту для працівників металургійної та гірничодобувної промисловості затверджені Держгірпромнаглядом України.

У колективні договори підприємств галузі включені зобов'язання щодо здійснення заходів з охорони праці, зміцнення здоров'я, профілактики загальної і професійної захворюваності, медичного обслуговування працівників і ветеранів праці, але їх фінансування проводиться не в повному обсязі (**п. 5.4 виконаний частково**).

На окремих підприємствах замість проведення детального аналізу нещасних випадків і планування на його основі витрат на заходи для запобігання нещасним випадкам продовжується практика витрачання коштів на виконання другорядних заходів, які не мають прямого впливу на зниження рівня виробничого травматизму та істотне поліпшення умов праці.

П.5.5 виконується частково. Більшість роботодавців реалізують цю норму Галузевої угоди, якою передбачене проведення атестації робочих місць.

Впродовж усього 2016 року та I півріччя 2017р. Профспілці довелося вести жорстку боротьбу з необгрунтованим рішенням по скороченню переліку професій у списках №1 і №2, яка завершилася затвердженням Постанови КМУ №479 від 04.07.2017р. «Про внесення змін у Списки №1 і №2, затверджені постановою Кабінетом Міністрів України №461 від 24.06.2016 р.». **ЦК ПМГУ і далі продовжує роботу з**

відстоювання прав трудящих на пільгове пенсійне забезпечення за роботу в шкідливих і тяжких умовах праці щодо повернення професій майстрів на гарячих ділянках виробництва до зазначених Списків.

Пункт 5.6 виконаний частково. На більшості підприємств галузі виконується норма ГУ щодо встановлення витрат на охорону праці в розмірі не менше 0,6% від суми реалізованої продукції. При цьому встановлений законом розмір обов'язкових витрат на охорону праці на рівні не менше 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік є серйозною і, на жаль, досі невирішеною проблемою, відносно якої ЦК ПМГУ неодноразово у минулому порушував відповідні питання, у тому числі перед депутатськими фракціями парламенту держави. З урахуванням високого рівня зношеності основних фондів на підприємствах ГМК України такий законодавчий обсяг фінансування профілактичних заходів з охорони праці є замалим і може негативно вплинути на стан охорони праці і рівень виробничого травматизму в галузі.

Пункт 5.9 виконувався частково. Не на всіх підприємствах розроблені та запроваджені системи заохочення підрозділів і окремих працівників за плідну роботу в галузі охорони праці.

Пункт 5.10 виконувався на більшості підприємств.

Пункт 5.11 виконується. Проводиться періодичний медичний огляд трудящих, а також щорічний медичний огляд працівників, які знаходяться на диспансерному обліку.

Пункти 5.12 - 5.16 на переважній більшості підприємств **виконуються.**

Пункт 5.17 виконується частково. Не на всіх підприємствах надається інформація про витрати на охорону праці.

Пункти 5.18 і 5.19 на переважній більшості підприємств **виконуються.**

Фахівці з питань охорони праці Профспілки здійснюють громадський контроль за створенням на підприємствах здорових і безпечних умов праці, станом виробничого середовища і дотриманням вимог діючого законодавства з охорони праці **відповідно до вимог пункту 5.20**; представники профспілкових комітетів беруть участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві і розробці заходів щодо їх усунення **відповідно до пункту 5.21**.

Відповідно до пункту 5.22 проводиться навчання профспілкового активу з питань охорони праці, надаються консультації та безоплатна правова допомога працівникам та сім'ям постраждалих на виробництві.

Розділ VI «Соціальний захист і задоволення духовних потреб»

П.6.1 – виконується частково. Деякі підприємства не здійснюють (ПрАТ «Електромашпромсервіс», ПрАТ «ІСТА-ЦЕНТР», ПАТ «Український науково-дослідний інститут вогнетривів імені А.С. Бережного» та інш.) або здійснюють не в обсязі, визначеному нормою Угоди, виплату одноразової допомоги при виході на пенсію (ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «Покровський ГЗК», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Харківський коксовий завод» та інш.).

П.6.3 виконується. На більшості підприємств і організацій Профспілки існують спортивні команди, що беруть участь у заводських, обласних і Робочій спартакиадах.

У минулому півріччі цього року проведено XXVII Робочу спартакиаду ПМГУ, в якій прийняла участь 21 команда підприємств ГМК України та близько 900 спортсменів.

П.6.19 не виконувався. У зв'язку з недостатнім рівнем доходів переважної більшості працівників ГМК та фактичним «заморожуванням» в державі у I півріччі пенсійної реформи профспілкова сторона тимчасово не здійснювала інформаційну роботу щодо запровадження недержавного пенсійного забезпечення і залучення працівників і роботодавців до участі у «Гірничо-металургійному професійному пенсійному фонді».

Розділ VII «Робота з молоддю»

П.7.1 виконується частково. На низці підприємств не надається або надається інколи фінансова допомога молодим подружжям, що вперше взяли шлюб, молодим

працівникам при поверненні на підприємство після закінчення строкової служби у лавах Збройних сил України. Це, зокрема, пов'язано і з тим, що в деяких колективних договорах така норма не передбачена або передбачена не в обсязі норми Угоди (зокрема, в ПрАТ «ІнГЗК», ТОВ «ЗТМК», ДП «Укрдїпромет», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та інш.).

Пункти 7.6 та 7.7 виконуються. Кількість молоді в трудових колективах становить майже 109 тис. або 37% від загальної кількості працюючих на підприємствах галузі.

Молодь представлена у виборних органах Профспілки.

У всіх профкомах профактив займається роботою з молоддю. При профкомах обрані молодіжні комісії.

ЦК ПМГУ, територіальні комітети Профспілки та профкоми первинних профспілкових організацій Профспілки регулярно проводять зустрічі та семінари з молодими профактивістами. Для них ЦК ПМГУ у минулому півріччі цього року провів цикл навчальних семінарів.

Пункт 7.9 виконується. На підприємствах галузі зросла кількість Молодіжних рад, створених роботодавцями. На підприємствах групи «Метінвест» працюють ради молодих спеціалістів.

Продовжує свою діяльність Молодіжна рада ПМГУ. У I півріччі 2017 року відбувся III Молодіжний форум, на якому був значно оновлений її склад.

П.7.11 виконується. На підприємствах професійне навчання молоді знаходить підтримку і фінансування як з боку адміністрації, так і з боку профкому. Працівники підприємств беруть участь у науково-практичних конференціях, конкурсах профмайстерності, круглих столах та в інших заходах. Практично на всіх підприємствах проводяться конкурси по професіях та огляди художньої самодіяльності.

Пункти 7.12 та 7.13 виконуються. Для молодих фахівців на підприємствах діють спеціалізовані програми, зокрема, «Програма адаптації й розвитку молодих фахівців ПАТ «ІнГЗК», «Молодь Південного ГЗК», «Школа-ВУЗ/ПТУЗ-КЗРК» і т.п.

Загальна сума коштів, що перераховані профспілковим комітетам на організацію заходів, у яких приймала участь молодь у I півріччі 2017 року, - 11,6 млн грн., що на 0,3 млн грн. більше, ніж у I півріччі 2016 року.

Розділ VIII «Гарантії діяльності і дотримання прав професійної спілки»

П.8.4 і 8.5 виконуються. Членські профспілкові внески своєчасно утримуються і перераховуються профкомам, заборгованості із профспілкових внесків з виданої зарплати немає.

П.8.6 виконується частково. Загальна сума коштів, що перераховані профспілковим комітетам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у минулому півріччі 2017 року, - 156,9 млн грн., що на 2,5 млн грн. менше, ніж у аналогічному періоді 2016 року.

Не всі роботодавці здійснюють відрахування коштів профкомам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у розмірі 0,5% від фонду оплати праці підприємства, колективними договорами деяких підприємств розмір зазначених відрахувань встановлений нижче за норму, передбачену Угодою (ПАТ «Покровський ГЗК», ПАТ «ДЗПВ», ПАТ «ДТЗ», Філія «Вільногірський ГЗК» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія»).

Розділ IX «Соціальне партнерство»

П.9.3 – виконується. ЦК ПМГУ подавав пропозиції щодо законодавчих актів у сфері соціального діалогу.

П.9.5 – виконується. Профспілка взаємодіяла із Стороною власників з питань нагородження представників роботодавців та профспілкового активу до професійних свят та знаменних дат.

П.9.8 – виконується. Надаючи практичну допомогу у вирішенні питань організації і ведення соціального діалогу з роботодавцями для укладення колективних договорів, ЦК ПМГУ в минулому півріччі успішно продовжив навчання профспілкових кадрів та активу територіальних організацій і профкомів первинних профспілкових організацій ПМГУ за модульною програмою «Школа профспілкових переговорників: підготовка та ведення колективних переговорів», семінар-тренінг якої (5-й модуль) був присвячений маніпулятивним технікам в колективних переговорах.

Секретаріат ЦК ПМГУ